

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 375/2011-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti Ing. F. B., Ž., zastúpeného advokátom JUDr. M. R., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 65/2009, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. F. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 65/2009 porušené boli.

2. Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 65/2009 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. F. B. priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť Ing. F. B. trovy konania v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. R., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2011 doručená sťažnosť Ing. F. B., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. R., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 65/2009 o zaplatenie sumy 5 640 € s príslušenstvom.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že okresnému súdu podal 20. apríla 2009 návrh na vydanie platobného rozkazu „na zaplatenie 5 640 € istiny s prísl. a trov konania“ od odporcov v 1. a 2. rade, ktorí bývajú v jeho byte bez právneho dôvodu a bez jeho súhlasu a odmietli mu platiť za užívanie bytu.

Namietané konanie bolo vedené pod sp. zn. 6 Ro 49/2009, pričom okresný súd podľa sťažovateľa namiesto vydania platobného rozkazu previedol vec do oddelenia „6 C“, kde je vedená pod sp. zn. 6 C 65/2009, a v tejto veci nekoná.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že okresný súd mu nedoručil ani vyjadrenie odporcov, ktoré zaslali okresnému súdu ešte v roku 2009, a preto podal 6. decembra 2010 sťažnosť na pried'ahy v konaní predsedovi okresného súdu. Okresný súd vo vyjadrení z 22. decembra 2010 sťažovateľovi oznámil, že jeho sťažnosť nie je odôvodnená, pretože okresný súd zadovážoval listiny od tretích osôb a sudca žiadal pripojiť k namietanej veci aj spis sp. zn. 27 C 117/2009, v ktorom malo byť rozhodnuté o obdobnej veci. V ďalšom priebehu konania okresný súd vydal rozhodnutie o prerušení konania, ktoré po podaní odvolania Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) zrušil uznesením sp. zn. 8 Co 99/2011 a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Podľa sťažovateľa okresný súd ani ďalej vo veci nekoná.

Sťažovateľ vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo Ing. F. B. na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd bolo postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod č. k. 6 C 65/2009 porušené.

Okresnému súdu Žilina sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 6 C 65/2009 konal bez zbytočných pried'ahov.

Ing. F. B. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3. 500,- eur, ktoré je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť Ing. F. B. trovy konania z titulu právneho zastúpenia vo výške 261,82 eur (2 úkony á 123,50 + 2x režijný paušál á 7,41 eur), na účet advokáta JUDr. M. R... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ súčasne oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 375/2011-11 z 8. septembra 2011 rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania a aby sa vyjadril aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu k svojmu vyjadreniu k sťažnosti z 25. októbra 2011 (sp. zn. 1 SprS 402/2011, doručenému ústavnému súdu 3. novembra 2011) priložil stanovisko zákonného sudcu v tejto veci, ktorý okrem iného uviedol:

„Uvedená vec napadla na Okresnom súde Žilina dňa 20. 04. 2009.

Vo veci boli vykonávané úkony s prípravou pojednávania vyrubenie súdneho poplatku, doručenie návrhu navrhovateľom spolu s poučením, žiadosť na Správu katastra Ž. na predloženie dokladov), pričom spis mi bol predložený po prvý krát dňa 13. 07. 2009.

Dňa 09. 12. 2009 som dal pokyn kancelárii, aby od Správy katastra Ž. vyžiadala ďalšie listiny, a to aj s poukazom na návrh odporcov na vykonanie dokazovania dopytom na Správu katastra Ž. Po urgencii zo dňa 13. 10. 2010 Správa katastra Ž. súdu doručila žiadané listiny dňa 26. 01. 2010.

Dňa 26. 01. 2010 mi bol spis opätovne predložený.

Vzhľadom k mojej zaťažnosti, ktorá vyplynula zo skutočnosti, že pri mojom nástupe do funkcie dňa 17. 01. 2007 mi bolo pridelených 313 nerozhodnutých vecí registra C, z ktorých bolo množstvo reštančných, a to aj s časom nápadu hlboko v 90-tych rokoch, súčasne mi počas roku 2007 napadlo cca 370 vecí registra C, počas roku 2008 to bolo cca 250 vecí registra C, počas roku 2009 244 vecí registra C + prerozdelené veci po odchádzajúcich sudcoch + počas roku 2010 cca 290 vecí, nebolo možné konať

vo všetkých mne pridelených veciach bez priedahov, čo sa týka aj tejto veci (na uvedení situáciu som poukazoval v písomných námietkach podľa ust. § 34 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. zo dňa 20. 08. 2007, ako aj zo dňa 30. 09. 2011 adresovaných predsedovi súdu spolu s upozornením podľa ust. § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z.) a k ďalšiemu úkonu som sa tak dostal až dňa 12. 01. 2011, kedy bolo vydané uznesenie o prerušení konania, ktoré bolo následne na základe podaného odvolania navrhovateľa odvolacím súdom zrušené z dôvodu nedostatočného odôvodnenia tohto postupu.

Dňa 16. 08. 2011 bolo vydané ďalšie uznesenie o prerušení konania s upresnením dôvodov prerušenia konania v zmysle záverov v odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo prvé uznesenie o prerušení konania zrušené. Aj ďalšie uznesenie o prerušení konania bolo opätovne zo strany navrhovateľa napadnuté odvolaním, o ktorom bude musieť opätovne rozhodnúť odvolací súd.“

Predseda okresného súdu súčasne oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Sťažovateľ k stanovisku okresného súdu na výzvu ústavného súdu uviedol:

„Nadalej trváme na dôvodoch a skutočnostiach uvedených v sťažnosti zo dňa 1. 8. 2011 a zároveň poukazujeme na tú skutočnosť, že súd po obdržaní zrušujúceho uznesenia dňa 20. 4. 2011 opätovne rozhodol vo veci až dňa 16. 8. 2011, t. j. po ďalších štyroch mesiacoch.

Máme za to, že priedahy v konaní a neefektívny postup súdu nemožno odôvodňovať poukazovaním na počet vecí napadnutých zákonnému sudcovi po jeho nástupe do funkcie ako aj vyjadrením, že nebolo možné konať vo všetkých jemu pridelených veciach bez priedahov, čo sa týka aj tejto veci.“

Sťažovateľ opakovane potvrdil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto dvoch práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty,

v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS/272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na zaplatenie sumy 5 640 € s príslušenstvom z dôvodu bezdôvodného obohatenia odporcov v 1. a 2. rade užívajúcich jeho byt bez právneho dôvodu a bez úhrady za užívanie tohto bytu. Zo skutočností uvedených sťažovateľom a okresným súdom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Pokiaľ ide o faktickú zložitost' veci, je potrebné poukázať na to, že v okolnostiach danej veci bolo pre rozhodnutie potrebné zabezpečiť listinné dôkazy a prihliadnuť aj na súvisiace konanie vedené pod sp. zn. 27 C 117/2009; nemožno však hovoriť o takej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť nečinnosť a neefektívnosť okresného súdu v danom konaní.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu sťažovateľa, ktorý je v tomto spore žalobcom, v súvislosti s priet'ahmi v konaní.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Namietané konanie začalo 20. apríla 2009 doručením návrhu sťažovateľa na vydanie platobného rozkazu pod sp. zn. 6 Ro 49/2009 na zaplatenie sumy 5 640 € s príslušenstvom.

Okresný súd uznesením č. k. 6 C/65/2009-15 z 26. mája 2009 uložil odporcom v 1. a 2. rade, aby sa v lehote 15 dní k veci písomne vyjadrili, a poučil ich o následkoch nesplnenia tejto povinnosti. Odporcovia sa vyjadrili k návrhu sťažovateľa podaním z 22. júna 2009 (doručeným okresnému súdu 26. júna 2009).

Okresný súd vyzval 26. júna 2009 Správu katastra Ž. (ďalej „správa katastra“) na predloženie listinných dôkazov vo vzťahu k predmetnému konaniu, pričom správa katastra predložila dokumenty ku vkladovému konaniu (kúpna zmluva) 8. júla 2009. Okresný súd vykonal prípravné úkony 9. decembra 2009, keď vyžiadal ďalšie listiny od správy katastra. Po urgencii 13. januára 2010 okresný súd opätovne požiadal správu katastra o zaslanie relevantných listín, ktoré mu boli doručené 26. januára 2010.

Okresný súd ďalší úkon vo veci sťažovateľa vykonal až 12. januára 2011, t. j. približne po roku nečinnosti od doručenia listinných dôkazov, pričom uznesením č. k. 6 C/65/2009-93 z 12. januára 2011 prerušil konanie „do právoplatného rozhodnutia vo veci samej vedenej na Okresnom súde v Žiline pod spisovou značkou č. k. 27 C/117/2009“.

Sťažovateľ proti označenému uzneseniu podal 20. januára 2011 odvolanie. Krajský súd na základe sťažovateľom podaného odvolania uznesením č. k. 8 Co/99/2011-105 z 29. marca 2011 zrušil označené uznesenie okresného súdu. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol:

„Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel V. záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné najmä preto, lebo prvostupňový súd v dôvodoch preskúmaného rozhodnutia nedostatočne odôvodnil to, v čom môže mať rozhodnutie v konaní vedenom na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 27C/117/2009 význam pre rozhodnutie v prejednávanej veci. Podľa § 157 ods. 2 v spojení s ust. § 167 ods. 2 O. s. p. je súd povinný dôvody rozhodnutia formulovať tak, aby bolo presvedčivé. V danom

prípade okresný súd popisným spôsobom uviedol stav a priebeh oboch konaní vedených na Okresnom súde v Žiline, absentuje však zdôvodnenie prečo mal za to, že je potrebné konanie prerušiť. Inak povedané, v čom môže mať význam vyriešenie otázky existencie nájomného vzťahu odporcov k bytu. vypratania ktorého sa navrhovateľ domáhal v konaní vedenom pod sp. zn. 27C/117/2009 pre rozhodnutie v prejednávanej veci. Okresný súd mohol napr. poukázať na možnosť zaujatia dvoch rozdielnych (protichodných) stanovísk v prejednávaných veciach ohľadom existencie nájomného vzťahu, čo by mohlo vytvoriť stav právnej neistoty, tiež na duplicitu vykonávaného dokazovania a pod. Odvolaciemu súdu sú tieto skutočnosti známe, mali sa však objaviť aj v dôvodoch napadnutého rozhodnutia. Samotná existencia dvoch z hľadiska predmetu a účastníkov navonok javiacich sa obdobných (súvisiacich) konaní ešte nemusí znamenať, že rozhodnutie v jednej z vecí môže mať význam pre rozhodnutie v druhej, navyše je tu aj možnosť posudzovania spoločnej spornej otázky (nájomného vzťahu) v rámci riešenia tzv. predbežnej otázky, keďže sa nejedná o prípad kedy by bol súd rozhodnutím iného orgánu viazaný (§ 135 ods. 1 O. s. p.). V konečnom dôsledku, ak bude preukázané, že odporcovia navrhovateľovi za užívanie bytu neplatili ide v prejednávanej veci len o to. či navrhovateľom uplatnené právo na zaplatenie žalovanej sumy kvalifikovať podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení resp. ide o právo vyplývajúce z existencie nájomného vzťahu.“

Po vrátení veci okresný súd uznesením č. k. 6 C/65/2009-108 zo 16. augusta 2011 (už po doručení sťažnosti ústavnému súdu) opätovne konanie prerušil. Svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„S poukazom na skutkový stav v prejednávanej veci, všetky uvedené skutočnosti, ako aj s poukazom na prebiehajúce konanie vedené pod sp. zn. 27C 117/2009, v ktorom sa navrhovateľ domáha proti odporcom vypratania nehnuteľnosti a v ktorom zároveň súd riešil ako prejudiciálnu otázku - existenciu nájomného vzťahu odporcov k predmetnému bytu (v danej veci prvostupňový súd dospel k záveru, že odporcovia nemajú právny titul na užívanie predmetného bytu, nie sú spoločnými nájomcami predmetného bytu, proti rozsudku bolo podanie odvolanie, vec nie je právoplatne skončená), čo môže mať podstatný význam aj pre rozhodnutie súdu v danej prejednávanej veci, v ktorej sa navrhovateľ domáha proti odporcom zaplatenia sumy 5.640,-eur a to na základe užívania predmetného

bytu bez platenia nájomného. Teda otázkou existencie, či neexistencie nájomného vzťahu odporcov k predmetnému bytu by sa súd opätovne zaoberal a riešil túto otázku opätovne aj v danej prejednávanej veci.

Vyriešenie otázky existencie nájomného vzťahu odporcov k bytu, vypratania ktorého sa navrhovateľ domáha v konaní sp. zn. 27C 117/2009, môže mať význam pre rozhodnutie súdu v danej prejednávanej veci, nakoľko otázkou existencie nájomného vzťahu odporcov k predmetnému bytu sa súd podrobne zaoberal v konaní sp. zn. 27C 117/2009 a v danej prejednávanej veci sp. zn. 6C 65/2009 je tiež existencia nájomného vzťahu odporcov k bytu podstatnou otázkou pre právnu kvalifikáciu žalovaného nároku navrhovateľa. Mohlo by teda dôjsť k vzniku dvoch rozdielnych protichodných stanovísk v prejednávaných veciach ohľadom existencie nájomného vzťahu, čo by mohlo vytvoriť stav právnej neistoty. Taktiež pri vyriešení otázky existencie, neexistencie nájomného vzťahu bolo potrebné vykonať rozsiahle a podrobné dokazovanie, ktoré z hľadiska hospodárnosti, efektívnosti a rýchlosti konania by bolo zbytočné duplicitne opakovať aj v tomto konaní sp. zn. 6C 65/2009. Ide o existenciu dvoch, z hľadiska predmetu konania a účastníkov konania, navonok javiacich sa obdobných (súvisiacich) konaní - ide tu v oboch konaniach o spoločnú spornú otázku - otázku existencie nájomného vzťahu v rámci riešenia tzv. predbežnej otázky. Právo navrhovateľa na zaplatenie dlžnej sumy tak na základe vyriešenia tejto predbežnej otázky a za preukázania, že odporcovia za užívanie bytu neplatili, bude len o tom, či uplatnené právo navrhovateľa kvalifikovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení, resp. ide o právo vyplývajúce z existencie nájomného vzťahu.“

Sťažovateľ podal 6. septembra 2011 proti tomuto uzneseniu okresného súdu odvolanie; krajský súd dosiaľ o odvolaní nerozhodol.

Zo súvisiaceho spisu ústavný súd zistil, že vo veci sp. zn. 27 C 117/2009 okresný súd rozhodol 4. augusta 2010 tak, že uložil odporcom v 1. a 2. rade povinnosť vypratať byt sťažovateľa. Proti rozsudku č. k. 27 C 117/2009-222 zo 4. augusta 2010 sa odporcovia odvolali. Vec bola predložená krajskému súdu 15. októbra 2010; krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 359/2010 z 13. júla 2011 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 27 C 117/2009-222 zo 4. augusta 2010 a vec vrátil na ďalšie konanie. Spis bol vrátený

okresnému súdu 24. októbra 2011; rozhodnutie krajského súdu sa v súčasnosti doručuje účastníkom konania a nie je dosiaľ právoplatné.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd bol vo veci nečinný bez akéhokoľvek ospravedlniteľného dôvodu od januára 2010 do januára 2011. Ústavný súd vo vzťahu k uvedenej nečinnosti nemohol akceptovať argumenty uvedené vo vyjadrení okresného súdu z 21. októbra 2011 o tom, že *„vzhľadom k mojej zaťaženosti, ktorá vyplynula zo skutočnosti, že pri mojom nástupe do funkcie dňa 17. 01. 2007 mi bolo pridelených 313 nerozhodnutých vecí registra C, z ktorých bolo množstvo reštančných... nebolo možné konať vo všetkých mne pridelených veciach bez prietahov, čo sa týka aj tejto veci... a k ďalšiemu úkonu som sa tak dostal až dňa 12. 01. 2011“*. Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre uviedol, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. IV. ÚS 43/06, IV. ÚS 73/07).

Okresný súd okrem označenej nečinnosti podľa názoru ústavného súdu konal aj neefektívne. Za neefektívny považuje ústavný súd postup okresného súdu smerujúci k vydaniu rozhodnutia o prerušení konania 12. januára 2011. Krajský súd toto uznesenie č. k. 6 C 65/2009-93 z 12. januára 2011 pre nedostatočné zistenie skutkového a právneho stavu a označenie dôvodov na prerušenie konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd v novom rozhodnutí o prerušení konania svojím uznesením zo 16. augusta 2011 akceptoval v zásade názor krajského súdu, ktorý uviedol v odôvodnení svojho uznesenia č. k. 8 Co/99/2011-105 z 29. marca 2011.

Ústavný súd postup okresného súdu v období od januára 2010 do augusta 2011 považuje za postup so zbytočnými prietahmi. V nadväznosti na uvedené preto rozhodol, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných

priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/65/2009 konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia odôvodňujúc ho *„pretrvávajúcim pocitom neistoty, márnosti a nespravodlivosti, pričom tieto negatívne pocity vyvolané postupom súdu spôsobujú sťažovateľovi permanentný stres, ohrozujú aj jeho zdravie, zaťažujú ho po finančnej stránke a sťažovateľ i napriek tomu, že ničím nespôsobil priet'ahy v konaní, sa nemôže dočkať spravodlivého rozhodnutia s poukazom na to, že ešte v roku 2007 na základe kúpnej zmluvy... sa stal výlučným vlastníkom nehnuteľnosti – bytu... Odporcovia, ktorí jeho byt užívajú bez právneho dôvodu sa dobrovoľne odmietajú vysťahovať z bytu sťažovateľa a platiť sťažovateľovi za užívanie jeho*

nehnutelnosti.“. Z uvedených dôvodov sťažovateľ považuje finančné zadost'učinenie 3 500 € za primerané.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 6 C/65/2009 viac ako dva a pol roka, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu (správanie sťažovateľa), zistené obdobie nečinnosti a aj neefektívnej činnosti okresného súdu, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi sumu 1 000 € ako primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. M. R. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 247,00 € (za dva úkony právnej služby po 123,50 €) a 2 x 7,41 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 261,82 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011